

Eksperta atzinums

Rīgā, 2021. gada 11. jūnijā

Eksperts:

Eksperta atzinums sniegts gaisa aizsardzības jomā, vērtējot paredzētās darbības ietekmi uz vidi.

Vērtētā dokumentācija: Olu un olu produktu ražotnes kompleksa izveide Krustpils novada Krustpils pagastā. Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums, 2021. gada maijs (Pasūtītājs: SIA "Gallusman", izstrādātājs: SIA "GEO CONSULTANTS") – turpmāk tekstā Ziņojums.

Paredzētās darbības ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējums (SIA "TEST", 2021.g.) ietverts Ziņojuma 9. pielikumā (turpmāk tekstā 9. pielikums).

I. PAREDZĒTĀ DARBĪBA UN ALTERNATĪVAS

Paredzētā darbība ir jauns mājputnu novietņu komplekss, kas paredzēts 6,4 milj. dējējvistu un jaunputnu vienlaicīgai turēšanai. Mājputnu novietņu kompleksā paredzētas 9 jaunputnu novietnes, 16 dējējvistu novietnes, barības ražošanas cehs, olu un olu produktu ražošanas cehs, kā arī saistītās inženierkomunikācijas.

Ziņojumā definētas divas alternatīvas, kas atšķiras pēc kompleksa izvietojuma:

- A alternatīva – dējējvistu novietnes izvietotas vairāk uz Z, jaunputnu novietnes – nemainīgs risinājums;
- B alternatīva – dējējvistu novietnes izvietotas vairāk uz D, jaunputnu novietnes – nemainīgs risinājums.

Kā norādīts 9. pielikumā, tad *“Pirmā un otrā alternatīva atšķiras zemes gabalos, savukārt tehnoloģija un attiecīgi arī emisijas gaisā nemainās. Modelēšana tika veikta atsevišķi pirmajai un otrajai alternatīvai.”* Tas nozīmē, ka arī rezultātu izvērtēšanā vislielākā nozīme ir piesārņojuma fona koncentrāciju telpiskajai izplatībai, kas nav ņemta vērā, veicot novērtējumu (skat. 6. sadaļu) un jutīgo objektu izvietojumam, kas arī nav viennozīmīgi raksturots Ziņojumā (skat. 6. sadaļu).

II. LABĀKIE PIEEJAMIE TEHNISKIE PAŅĒMIENI

Ņemot vērā, ka paredzētā darbība ir A kategorijas piesārņojošā darbība, tehniskajiem risinājumiem, kā arī gaisa un smaku piesārņojuma līmenim ir jānodrošina atbilstība labākajiem tehniskajiem paņēmieniem vai tiem jānodrošina vismaz līdzvērtīgs vides aizsardzības līmenis.

Ziņojumā sniegts atbilstības izvērtējums Komisijas īstenošanas lēmumam (ES) 2017/302 (2017. gada 15. februāris), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES nosaka secinājumus par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP) attiecībā uz mājputnu vai cūku intensīvo audzēšanu (turpmāk arī LPTP Secinājumi).

Tālāk norādītas konstatētās nepilnības un trūkumi, vērtējot Ziņojuma 10. pielikumu kontekstā ar gaisa kvalitātes izvērtējumu:

- 2.a LPTP – jāiekļauj atbilstošs izvērtējums, t.sk. pamatojoties uz pārstrādātu gaisa kvalitātes vērtējumu,
- 11.a.1.5.LPTP – Ziņojumā sniegta pretrunīga informācija, ja 10. pielikumā norādīts, ka *“Barības tvertnes pie putnu novietnēm tiks aprīkotas ar putekļu filtriem, lai nodrošinātu, ka barības pneimatiskas iepildīšanas laikā barības putekļi vidē nenokļūst”*, tad Ziņojuma pamattekstā (piemēram 23. lpp.) – *“Bunkuru uzpildīšanas process ir slēgts, līdz ar ko putekļu emisijas ir novērstas”*. Ziņojumā gan netiek skaidrots, kā tehniski iespējams šādu procesu nodrošināt slēgti, šāds process un avoti, līdz ar daudziem citiem ar barības sagatavošanu un padošanu saistītiem potenciāliem emisiju avotiem, nav vērtēti arī 9. pielikumā. Ziņojuma 8.2. tabulā norādīts, ka paliekošā ietekme nebūtiska, nesniedzot nekādu pamatojumu šādam vērtējumam.
- 11.a.1.6.LPTP – vērtējums 10. pielikumā atbilst Ziņojumā sniegtajam aprakstam (skat. piemēram Ziņojuma 3.7. attēlu), bet šis nosacījums ir pilnībā ignorēts veicot piesārņojošo vielu izkliedes aprēķinus, kur vērtējumā izmantota maksimālā ventilācijas sistēmas ražība, lai definētu novietņu emisijas avotu plūsmas parametrus un šis rādītājs izmantots nemainīgs visa kalendārā gada griezumā. Ņemot vērā, ka plūsmas ātrums vērtējams kā būtisks rezultātu ietekmējošs faktors, šī uzskatāma par rupju kļūdu, kas noved pie būtiski labāka izkliedes rezultāta.
- 11.b.1. LPTP – nozīmīgs risinājums putekļu emisiju samazināšanai, nav vērtēts, sagatavojot gaisa kvalitātes vērtējumu. Rekomendējams noteikt kā obligāto nosacījumu,
- 11.c. – skat. vērtējumu pie 13. LPTP.
- 12. LPTP – Ziņojuma autori atsaucas uz ārējo normatīvo aktu prasībām, lai gan LPTP būtība ir nodrošināt iekšēja smaku pārvaldības plānu, kas ir vidiskās pārvaldības sistēmas (sk. 1. LPTP) daļa, esamību uzņēmumā. Rekomendējams noteikt kā obligāto prasību ar nosacījumu, ka tam jāietver visi obligātie elementi:
 - protokols, kurā norādītas veicamās darbības un laika grafiks;
 - smaku monitoringa protokols;
 - protokols reaģēšanai uz traucējumiem, kas saistīti ar smakām;
 - smaku profilakses un novēršanas programma, kas izstrādāta, lai identificētu smaku avotu vai avotus,
 - monitorētu smaku emisijas (sk. 26. LPTP), raksturotu, kādā mērā katrs avots ietekmē smakas, un īstenotu novēršanas un/vai mazināšanas pasākumus;
 - pārskatīt agrākos smaku incidentus un novēršanas pasākumus un izplatīt zināšanas par smaku incidentiem.
- 13.a. LPTP – jāpārvērtē pēc atkārtota gaisa kvalitātes izvērtējuma.
- 13.b. LPTP – vērtējot sniegto aprakstu gan pielikumos, gan Ziņojuma pamattekstā, tiek vērsta uzmanība uz vairākiem būtiskiem trūkumiem:
 - Ziņojumā nekur uzskatāmi nav attēlots jutīgo receptoru izvietojums, pie tam izmantota pretrunīga informācija (skat. 6. sadaļu), vienlaikus Ziņojuma 143. lpp. norādīts, ka *“B alternatīvas gadījumā pamatražošanas apbūve ir paredzēta par ~500m tuvāk Paredzētās darbības teritorijas D daļā esošajām dzīvojamām mājām”* neminot konkrētu māju nosaukumu, līdz ar to bez izvērtējuma nevar piekrist 10. pielikumā sniegtajai norādei par atbilstošu izvietojumu;
 - nav sniegts apliecinājums par piedāvātā tehniskā risinājuma *“integrētas plūsmas barjeras jeb slāpētāji”* spēju nodrošināt līdzvērtīgu vides aizsardzības līmeni, kā LPTP Secinājumos norādītajam risinājumam *“iedarbīgi izvietot ārējus šķēršļus (piemēram, augāju), lai radītu izplūstošā gaisa turbulenci”*, kas

tālāk skaidrots atsaucis dokumenta¹ (turpmāk – atsaucis dokuments) 4.10.1.1. nodaļā, norādot, ka šāda paņēmiens mērķis ir panākt atmosfēras turbulenci, kas rodas, kad piezemes gaisa slāņa plūsma sastopas ar mehānisku šķērslī (pie tam ideālā gadījumā – daļēji caurlaidīgu, lai neveidotos piesārņojuma akumulācija aiz šķēršļa). Piedāvātais risinājums, savukārt, nevis ietekmē piezemes gaisa plūsmas parametrus, bet gan ir vērsti uz izplūdes ātruma samazināšanu un virziena maiņu, kas analizēta atsaucis dokumenta 4.10.1.2. nodaļā par izplūdes apstākļiem. Tāpēc piedāvātais tehniskais risinājums ir vērtējams, pamatojoties uz šajā nodaļā ietvertajām norādēm, tai skaitā, ka tieši izplūdes tuvumā izvietotas plūsmas barjeras rada lāpas piezemēšanās efektu (plume downwash effect). Kā minēts šajā nodaļā, šādas izplūdi ierobežojošas barjeras ietekmi uz piesārņojuma izkliedi var novērtēt tikai veicot jutīguma analīzi, kas ietekmes uz vidi novērtējuma ietvarā nav veikta. Analogiski vērtējot atsaucis dokumentā sniegtos tehnisko paņēmienu raksturojumus, piedāvātais risinājums ir tuvāks 4.9.9. nodaļā aprakstītajam ūdens uztvērējam ar divām principiālām atšķirībām – daļiņas tiek uztvertas uz mitras virsmas, un plūsma novirzīta tālāk nākamajā nodalījumā ar ieplūdes vietu pie zemes un izplūdes vietu nodalījuma augšpusē, tādējādi radot dūmeņa efektu. 9. pielikumā izmantotais paņēmiens bez jebkāda pamatojuma klasificēti sānis vērstus izplūdes avotus kā punktveida avotus ar tādu pašu izplūdes ātrumu ir rupja kļūda un būtiski ietekmē izkļiedes rezultātus.

- 13.d.LPTP – jāpārvērtē pēc atkārtota gaisa kvalitātes izvērtējuma.
- 25.c. un 27.b. – kā emisiju monitoringa metode izvēlēti aprēķini, izmantojot emisijas faktorus, lai gan 9. pielikumā izmantotie emisiju faktori ir apšaubāmi un nesniedz pārliecību, ka tie raksturo konkrēto paredzēto darbību. Līdz ar to rekomendējams izvirzīt obligāto nosacījumu, pēc ekspluatācijas uzsākšanas veikt darbību raksturojošu emisijas faktoru noteikšanu mērījumu ceļā vai izmantojot masas bilanci, ko tālāk iespējams izmantot emisiju aprēķināšanai (līdz brīdim, kad netiek veiktas būtiskas izmaiņas darbībā vai procesos).
- 31.LPTP – nepareizi klasificēti mītnes tips. Detalizēts apraksts par būru un bezbūru sistēmām ir sniegts atsaucis dokumenta 2.2.1.1. un 2.2.1.2. nodaļās. Šeit arī norādīts uz būtiskāko atšķirību starp šīm sistēmām, kas nosaka piemērojamos emisiju līmeņus, proti, bezbūru sistēmās mēsli uzkrājas uz novietnes grīdas vai zem tās visā cikla garumā (aptuveni 14 mēnešus), līdz ar to šim mītnes tipam ir noteiktas augstākas LPTP-SEL vērtības. Paredzētā darbība, kur plānots nodrošināt mēslu transportēšanu ārpus mītnes katru dienu, ir klasificējama kā uzlabota būru sistēma un tai piemērojamas būru sistēmām noteiktie LPTP-SEL. **Šie emisiju līmeņi netiek nodrošināti – vērtējams kā izslēdzošs faktors.**

Paredzētās darbības ierosinātajam jāņem vērā, ka Ziņojumā norādītie emisijas līmeņi būs obligātais nosacījums darbības realizēšanai, kurus būs iespējams pārskatīt tikai veicot atkārtotu darbības izvērtējumu.

Atbilstība LPTP jāpārvērtē un jānovērtē konstatētās būtiskās neatbilstības.

III. EMISIJAS AVOTI UN PIESĀRŅOJOŠĀS VIELAS

Saskaņā ar 2013.gada 2.aprīļa Ministru kabineta noteikumu Nr.182 “Noteikumi par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu izstrādi” (turpmāk tekstā - MK noteikumi Nr.

¹ Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs, JRC, 2017

182) 20. punktu Ziņojumā ir jānorāda visas piesārņojošās vielas, kurām noteikti gaisa kvalitātes normatīvi, kā arī citas vielas, kuras emitē iekārta. Ziņojuma autoru izmantotajos informācijas avotos bez vielām, kas norādītas 9. pielikumā, kā paredzētajai darbībai raksturīgas minētas arī daudzas citas vielas. Līdz ar to arī šīs vielas ir jāuzrāda Ziņojumā un nepieciešamības gadījumā jāveic ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējumu, vadoties no MK noteikumos Nr. 182 norādītajiem apsvērumiem:

- jāapzina šīm vielām piemērojamās vadlīnijas (Pasaules Veselības organizācijas vadlīnijas, ja tajās nav minētas atbilstošās gaisu piesārņojošās vielas robežvērtības, jāizmanto citās Eiropas Savienības dalībvalstīs noteiktās vadlīnijas, robežlielumus vai mērķlielumus);
- jāpamato lēmums veikt vai neveikt ietekmes vērtējumu, ņemot vērā konkrētās vielas emisijas apjomu un šai vielai piemērojamo vadlīniju, robežlielumu vai mērķlielumu.

Arī 9. pielikumā norādītajiem avotiem vērtējums nav veikts attiecībā uz visām piesārņojošām vielām, atsaucoties uz dažādām citu operatoru spēkā esošajām atļaujām. Šāds pamatojums nav vērtējams kā pietiekams un Ziņojuma autoriem ir jāveic detalizēts gan emisijas avotu, gan šiem avotiem raksturīgo piesārņojušo vielu izvērtējums, informāciju apkopojot pārskatāmā veidā un ietverot pamatojumu, kāpēc kāds avots vai viela ir izslēgts no tālākā izvērtējuma. Starp avotiem, kas atnesti bez izvērtējuma, minama graudu uzglabāšana, transportēšanas sistēmu filtru izvadi, barības tvertņu uzpilde u.c.

Atkārtoti jāizvērtē informācija par visiem emisijas avotiem, t.sk. smaku emisijas, norādot ziņojumā tās publiskajos informācijas avotos norādītās vielas, kuras emitēs iekārta, un jāveic ietekmes izvērtējums vai arī jāpamato, kāpēc ietekme būs nebūtiska. Attiecīgi jāpapildina Ziņojuma 3.10. nodaļa un 9. pielikums.

Vienlaikus jānorāda, ka paredzētā darbība plānota tieši īpaši aizsargājamo biotopu tuvumā (skat. Ziņojuma 4.22. attēlu) – līdz ar to ietekmes vērtējumā obligāti būtu iekļaujama sadaļa par slāpekļa nosēdumu apjomu (modelējot piesārņojošās darbības radīto slāpekli saturošo savienojumu izkliedi un kopējo slāpekļa nosēdumu apjomu) un izvērtējot atbilstību pieļaujamajai kritiskajai slodzei atbilstoši konkrētajiem aizsargājamajiem biotopiem (ņemot vērā esošo kopējo nosēdumu apjomu gadā (fona vērtību)).

IV. EMISIJU DAUDZUMA APRĒĶINS

Eksperta vērtējums sniegts par būtiskākajiem piesārņojuma avotiem, kas raksturīgi paredzētajai darbībai – emisijas no novietnēm un mēslu pārstrādes.

a. Emisijas no novietnēm

Emisijas no novietnēm tiek izvadītas atmosfērā caur ventilācijas izvadiem. Pirms izplūdes attīrīšana nav paredzēta.

Būtiskākās nepilnības:

- Emisiju aprēķiniem izmantota metodika „Emissions from Animal Feeding Operations. U.S. Environmental Protection Agency. Emission Standards Division”². Šī metodikas izmantošana neatbilst 2013. gada 2. aprīļa Ministru kabineta noteikumos Nr.182 (turpmāk - Noteikumi Nr. 182) norādītajai prioritārajai emisijas faktoru izmantošanas secībai, jo konkrētajam dokumentam, lai arī tas ir pieejams AP-42 datu bāzē ir

² Emissions from Animal Feeding Operations. U.S. Environmental Protection Agency. Emission Standards Division. Office of Air Quality Planning and Standards, 2001

melnraksta status un juridiska atsauce, ka šobrīd AP-42 neietver emisijas faktorus konkrētajai nozarei,

- Vienlaikus jānorāda, ka:
 - Izmantoti nepareizi emisijas faktori – 9. pielikumā norādīts, ka izmantoti izvietošanas tipa C2 faktori, bet patiesībā lietoti C1B tipa faktori, kas ir zemāki. Attiecīgi pārrēķinātais rezultāts vēl būtiskāk pārsniegtu LPTP-SEL.
 - Formulā izmantotas K vērtības, kas raksturo “*emisijas samazināšanas iekārtas efektivitāti, %*”, lai gan kā jau norādīts iepriekš, tad Ziņojumā uzsvērts, ka netiks uzstādītas iekārtas emisiju samazināšanai. Ja amonjaka gadījumā, tas daļēji, visticamāk, saistīts ar kļūdainu informācijas pasniegšanu, jo emisijas samazinājums varētu būt saistīts ar barošanas stratēģiju (bet tādā gadījumā nepieciešams izmantot aktuālu informāciju atbilstoši atsauces dokumentā sniegtajai informācijai), tad pilnīgi noteikti šāds samazinājums nav piemērojams putekļiem, jo metodikā norādītie samazināšanas pasākumi netiek plānoti,
 - Putekļu frakciju sadalījuma noteikšanai izmantota neaktuāla EMEP/EPA metodikas versija, kas vairs nav spēkā.

Veiktais emisiju daudzuma aprēķins nesniedz patiesu priekšstatu par sagaidāmajām emisijām un iegūtie rezultāti norāda uz potenciāliem LPTP-SEL pārsniegumiem (skat. arī atzinuma 2. sadaļu).

b. Smaku emisijas no novietnēm

Aprēķinot smaku emisijas no putnu mītnēm, nav ievērota Noteikumu Nr. 182 10.3. punktā noteiktā prioritārā secība, kas paredz, ka trešajā solī ir jāizmanto emisijas faktori, kas iegūti no citas emisiju faktoru datubāzes (metodikas). 9. pielikumā izmantots zinātniskā publikācijā norādīts vidējais emisijas faktors, kas iegūts analizējot dažādus literatūras avotus, t.sk. citu valstu emisijas faktoru datu bāzes. Šāds vidējais lielums nesniedz pietiekamu informāciju par tehniskajiem paņēmieniem un apstākļiem, kādus raksturo konkrētais faktors, kas parasti ir norādīts emisiju faktoru datu bāzēs. Līdz ar to iegūtajai vērtībai nav nekādas cēloņsaistības ar konkrētajiem piedāvātajiem risinājumiem, kas vērtējams kā būtisks apgrūtinājums pamatotu secinājumu izdarīšanai.

c. Mēslu žāvēšanas iekārta

Mēslu žāvēšanas iekārtas emisijas novērtētas atsaucoties uz 9. pielikuma 12. pielikumā sniegto ražotāja apliecinājumu. Iepazīstoties ar šo dokumentu un citu pieejamo informāciju, secināts, ka:

- Konkrētais ražotājs ražo tikai UV lampu filtru blokus un aktīvās ogles filtrus, līdz ar to jāpieņem, ka pielikumā sniegtais apliecinājums attiecas vienīgi uz šiem attīrīšanas sistēmas elementiem,
- Apliecinājumā ir norādīta GOS un smaku attīrīšanas efektivitāte, bet nav sniegta nekāda informācija par garantētajiem emisijas līmeņiem izplūdē, līdz ar to 9. pielikuma 53. lpp. norādītajai vērtībai 100 ouE/m³ izplūdē nav nekāda pamatojuma (Ziņojuma 15. pielikumā norādītā atsauce uz SIA “Egg Energy” neaptver līdzvērtīgu attīrīšanas sistēmu).

Starp vielām, kas tiks emitētas no mēslu žāvēšanas iekārtas vispār nav norādīts ne amonjaks, ne GOS, lai gan mitro skruberi tiek plānots uzstādīt ar mērķi nodrošināt tieši šo vielu emisiju samazinājumu. Kā jau minēts iepriekš – uz skrubera efektivitāti nav iespējams attiecināt ražotāja apliecinājumi, it īpaši ņemot vērā, ka šāda attīrīšanas efektivitāte nav sasniedzama ar

šo tehnisko paņēmieni, uz ko norāda atsaucis dokumentā sniegtā informācija (skat., piemēram, 4.139. tabulu).

Nemot vērā iepriekš norādītās nepilnības jāveic atkārtots smaku emisiju aprēķins gan 9. pielikumā ietvertajiem, gan arī citiem plānotajiem emisijas avotiem.

V. EMISIJAS AVOTU FIZIKĀLAIS RAKSTUROJUMS UN EMISIJU DINAMIKA

To emisijas avotu, kas ietverti 9. pielikuma 12. tabulā, fizikālajā raksturojumā būtiskākās nepilnības konstatētas ventilācijas avotu raksturojumā.

Avoti A1-A16 un A28-A36 raksturo putnu mītnes, un katrs no tiem aptver visus konkrētās novietnes ventilācijas izvadus kā vienu apvienotu punktveida avotu. Izvērtējot sniegto informāciju, secināts, ka:

- plūsmas ātrums, kas ventilācijas iekārtām norādīts vienkārši m^3/h , tabulā norādīts kā plūsmas ātrums normālapstākļos, neveicot nekādu pārrēķinu. Šāds nepatiess lielums izmantots arī modeļa ievaddatos,
- apvienoto avotu augstumi mākslīgi palielināti, kas noved tikai pie labākiem izkliedes rezultātiem. Saskaņā ar 9. pielikuma 4. lpp. ietvertajiem attēliem, augstākās ventilatoru rindas viduspunkts attiecīgi dējējvistu un jaunputnu mītnēm ir 12,3 un 3,6 m augstumā, kamēr apvienoto (ar palielināto diametru) avotu izvadu augstumi norādīti vēl augstāki – attiecīgi 15,3 m un 6 m.

Izvērtējot Ziņojumu, konstatētas divas rupjas kļūdas, kas būtiski ietekmē vērtējumu:

- pirmā saistīta ar putnu novietņu emisijas avotu plūsmas dinamikas definēšanu, jo kā jau norādīts atzinuma 2. sadaļā (11.a.1.6.LPTP), plūsma lielāko darbības laiku ir būtiski zemāka nekā maksimālā ražība, kas izmantota izkliedes modelēšanā kā nemainīgs lielums. Tas nozīmē, ka samazinot un pareizi definējot plūsmas režīmu, pasliktināsies piesārņojuma izkliede un visticamāk tiks iegūts augstāks rezultāts.
- otra – emisijas avota definēšana modelī. Nesniedzot nekādu pamatojumu, klasiski sānus vērsti avoti ar barjerām plūsmas ceļā, modelī definēti kā punktveida avoti ar vertikālu izplūdi, nemainot ne plūsmas parametrus, ne citus emisijas avota fizikālos raksturlielumus. Rezultātā modeļa scenārijā ietvertie emisijas avoti vērtējami kā absolūti neatbilstoši aprakstam un piedāvātajiem tehniskajiem risinājumiem, attiecīgi arī iegūtais rezultāts nav pakļaujams vērtējumam.

Ja Ziņojuma autori nepiekrīt iepriekš norādītajiem apsvērumiem un nepārskata emisijas avotu definēšanas principus, tad **šāda pieceja ir jāpamato ar jutīguma analīzi vienai no novietnēm – modelējot izplūdes gan kā sānis vērstus, gan vertikāli vērstus punktveida avotus ar un bez barjeras, gan arī nepieciešamības gadījumā pārdefinējot avotu atbilstoši izvēlētajam tehniskajam risinājumam (izplūde no ar barjeru ierobežota laukuma) un pareizi ņemot vērā Ziņojumā sniegto detalizēto informāciju par ventilācijas jaudām, izplūdes vietu izvietojumu un augstumu.**

Detalizētajā novērtējumā jāņem vērā arī ēkas, kas arī vērtējama kā rupja kļūda (skat. nākamo sadaļu).

Modelējot detalizēti, nepieciešams izvēlēties mazāku aprēķina soli nekā izmantotais (50 m), jo avoti izvietoti zemu un apkārtējā apbūve ir blīva (liels skaits ēku).

VI. PIESĀRŅOJUMA IZKLIEDES MODELĒŠANA

Lai arī ņemot iepriekš izklāstītos argumentus, izkliedes rezultāts pēc būtības nav vērtēts, vēlos vērst uzmanību uz vairākām nepilnībām, kas novēršamas, veicot atkārtotu izvērtējumu.

MK Noteikumi Nr. 182 nosaka minimālās prasības projekta (vai šajā gadījumā novērtējuma) saturam. Izvērtējot atbilstību šo noteikumu prasībām, konstatēts, ka (iekavās norādīts atbilstošais Noteikumu Nr. 182 punkts):

- nav ņemta vērā emisijas avotu dinamika, īpaši būtiski attiecībā uz ventilāciju, kas ir atšķirīgi lielumi vasarā un ziemā (24. punkts);
- modelēšanā nav izmantotas apbūves īpatnības, norādot ietverto objektu izvietojumu un parametrus, kā arī raksturojot to izvietojumu attiecībā pret emisijas avotu. Ziņojuma autori nav pamatojuši atkāpes no šī obligātā nosacījuma (26. punkts un 27.2. punkts), kas ir īpaši svarīgi, ņemot vērā piedāvāto tehnisko risinājumu – plūsmas barjeras uzstādīšanu;
- modelēšana nav veikta katram no pēdējiem trim gadiem, kas ir obligāts nosacījums A kategorijas piesārņojošai darbībai (27. punkts);
- modelēšanā izmantotais solis vērtējams kā neatbilstošs konkrētajam scenārijam, rekomendējams izvēlēties mazāku aprēķinu soli (31. punkts);
- Ziņojumā norādītā informācija par aprēķiniem, kas veikti, lai novērtētu ietekmi uz gaisa kvalitāti, un kuros izmantoti piesārņojošo vielu izkliedes aprēķinu (modelēšanas) rezultāti, lai noteiktu summārās koncentrācijas, apliecina to, ka nav ievērotas šo noteikumu 5.pielikuma prasības, proti, nosacījums, ka summārās koncentrācijas nosaka, summējot telpiski identisku attiecīgās vielas esošā piesārņojuma līmeņa datu kopu ar attiecīgo izkliedes aprēķina datorprogrammas izveidoto datu kopu. Lai arī pievienotā LVĢMC izziņa (9. pielikuma 5. pielikums) apliecina, ka ziņojuma autoru rīcībā ir pilna datu kopa, summārās koncentrācijas noteikšana izmantota viena brīvi izvēlēta fona koncentrācijas vērtība, pie tam pat neskaidrojot, kāpēc nākotnes scenārijā tiek ignorēts nozīmīgs neidentificēts emisijas avots, kas izvietots tiešā paredzētās darbības tuvumā. Ņemot vērā, ka kā alternatīvas tiek vērtētas dažādas kompleksa izvietojuma konfigurācijas, tad tieši precīza un detalizēta summārās koncentrācijas rezultātu analīze ir būtisks nosacījums alternatīvu izvēlē;
- Ziņojumā nav nevienas kartes, kurā būtu attēlota informācija par vietējo apbūvi vismaz tādā detalizācijas pakāpē, kāda izmantota piesārņojošo vielu izkliedes modelēšanā (36. punkts), proti – nav identificētas mājas, kurās vērtēta atbilstība smaku mērķlielumiem. Šajā aspektā jāpievērš uzmanība arī trokšņa novērtējumam, jo gaisa un trokšņa novērtējumā kā ietekmes receptori definētas dažādas viensētas, kas rada pretrunas dokumentā (skat. piemēram Ziņojuma 4.11. un 5.5. tabulu).

Veicot atkārtotu modelēšanu, jāizmanto arī teritorijai atbilstošs virsmas nelīdzenuma faktors, definējot modeļa scenāriju.

VII. SECINĀJUMI:

- **Emisijas avotu un emisiju raksturojumā konstatētas būtiskas nepilnības, kas norādītas iepriekšējos atzinuma punktos.**
- **Pēc norādīto trūkumu novēršanas jāveic atkārtota izkliedes modelēšana, jo labojumiem sagaidāma būtiska ietekme uz modelēšanas rezultātu.**

- Pamatojoties uz iesniegtajiem rezultātiem, nav iespējams sniegt ticamu un pamatotu vērtējumu par paredzētās darbības ietekmi uz gaisa kvalitāti un īpaši aizsargājamajām dabas vērtībām.
- Tā kā ziņojums gaisa aizsardzības jomā neatbilst normatīvo aktu prasībām (t.sk. normatīvajos aktos noteiktajiem LPTP-SEL un emisijas robežvērtībām) eksperts rekomendē Ziņojumu nosūtīt ierosinātajam pārstrādāšanai. Iepazīstoties ar pārstrādātās versijas rezultātiem, rekomendējams izvērtēt nepieciešamību nodrošināt sabiedrības informēšanu un sabiedrisko apspriešanu.

Vārds, Uzvārds /Paraksts/